

Պետք չէ արկններու, սեղանի... վրայ կամ
անփակ տեղը բատկ, զարդ եւ պյլն պահէն կամ
թողուն զգանախ մեջ՝ որ զարդարելու, նորոցեն
լու կամ լուարու կի արունք, որպես զի շարունակ
առիթ խորեցու, եւ կամ եթէ յանկած բառաւ
մը կրօնուի՛ անիբան կահանեներ տունեցուի՛:

Կարգն է նաև. հիմն խնդրութեան, որով
Հետեւ ասով շատ բան կը մնայ, որ խառնակա-
թեան մէջ կը կրուսի: Կարգասիրութիւնը
տանիքինց ամենամեծ եւ ամշաբաշխ տապի-
նութիւնն ըլլալու է, որուն պակասութիւնն ան-
փազէս անինիւն կ'ըլլայ: Տունն ամբողջ, ու-
ժանոցը, գաւիթը, բանկարանը թէ կպէտ համբ-
են, բայց կ'իմացընեն թէ ինչպիսի է իրենց
տէրրու

Գիւղի մը մէջ գիւղացնյա տոննը մտնել
Հարք չկայ, որպէս զի տեսնուի թէ ինչպիսի է
տանտիկինը: Արդէն ցանկիքն որ լւա պահուած
եւ նորոգուած են, ածուք՝ որ մշակուած եւ քաղ-
չանուած են, մաքուր աւրլաւծ գաւիթն, ուր
չի գտնուր ոչ վայս, ոչ քար եւ ոչ որիշ-
քացուրք մը, մաքուր պահուած կամաճք, փայտ
լրուն կաթնամանք, ջինջ պատուհանք, զուրպ-
մանկունք՝ որ ցաղն գործ կը զեպախի, եւ վեր-
ջապէս գոնոց մաքուր եւ առողջ արձանն, պյու-
ամենայն նշան են տնարար տանտիկիոն մը:

(ကျော်ကြံး)

ԲԱՐՁՐՈՒԹՅՈՒՆ

Digitized by srujanika@gmail.com

ФОРУМЫ

100% C.

卷之三

Ապահով գաղղիքից հրամանաւարը չէր կիսար
թ՝ ողուց՝ որ կարաւանն անարդել անձնու տանին
թիւն իւր գոնզ սպակաւոր էր, որոշ յարձա-
կիւ առափախայի սպակաւոր էր, Զօրյն համատափ իրա-
բաւեցն ենաւ թիւն կնքա առնիւ տուածու, եւ

զրաց գլուխին անցած՝ “կեցցի” հեքնակալը դ ովել-
լով՝ յարտեղի եղանակամասն ամփոփի վայ:

Պատերազմող մք միա առջև հրացան արձա-
կեցին: Բայց Գարդիայի ըստն չ կատածան, եւ
մինչեւ Պատերազմողը հրացանը վերստին կը մ-
ցրէմի: Դպրական առնձներու ուուր այսին արգելն
անոնց իրծոց վայ էր:

Սղազվիր լուց եւ հազի այս դին այն գին
հրացանից շինին կը լուսեր երկու կորպուս ալ ան-
ձայի առաջանաբար մաս ի կուրքս թէ թէ եւ
կենաց եւ մասնաւ համար մաս կը կուրքս Եւ ըրցանքուն
եւ սուխն, ատրճանակ եւ գաշցն, նաև ատանակըր
եւ ըրունակ իր վճիք կը գործածուեն, եւ նոյն խօ-
ժիքաւալ վիրաւորք մեկնեկ բանած խեղջել կը
ճնշենքն.

Յանկարծ պատերազմի նոր աղաղակ մ'օրուաց : Խուռան իրեններովը մարտավայրն հասաւ :

“Զորեկիսամբ”, Հրամանցեց Հրամանատարն էրը այս նոր յարձակումը տևաւ ։ Գաղղիկացիք անմիջապես քավառված են ենց շրբեթուսն ձեւով, եւ պնդութեամբ էրենց կենացք կը պաշտպանէին։
Պատերազմի ամբոփին մէջ խուան իւ տէրը կը մնան էր։

"Եթէնիք ասկէ, իր հծծէր խուան տիրոջն
ականջն ի վար. Գաղղիացիք մերձակայ պահանոցէն
Հրացանի ձայնը լըբ են եւ արդէն գէպ ի կառու-
ղի պողոտայն կու գանդ:

“Առ քուիններդ, եւ փուլը այլ շեռապիրից,
Հրասանակի ամբոխն գուր եղաւ եւ ի թիր
սուլիզից սպասարկ նշան տուած։ Իրեններն անմեջ-
ջապէս բարորդիքք ժողովցան, եւ նոգին արագու-
թ ետք սրով և կած էին, անտարին մէջ աներեւոյթ

Հրամանատարն այս շարժումը նշմարեց եւ
ուղարկվ վեռահասու եղաւ:

"Հաստատն կեցէք, զօրականք, գոշեց
իրեններուն, մեր ընկերներն օգնութեան կու գան":

Այսամայն “Աեցցէ” Խնքնակալն „ էթ պատաս-
խանը :

ըլլայ՝ թէ արդեզք այն կողմանէ ալ օգնութիւն
կու գայ Գաղղիացւոց։ Նսխակէս կառուղի պղղտայն
հայութեան ու օւնեան հայութեան են, ու մակ-

ալ ասք բարացը, որ լուսով փայտից էր, որ զարդ
ընկեր էր կրաքա: Ուստի մժեր կառքը ըստ հոսան-
շեցին եւ վասուց յի փոքրիկ տականներ ծանրաբեռն
կառքու տակ գրին, եւ պատրուց ու կրակ ան-
դասի անդա մեծաւ զսչութեան կը անենք:

Այս Պաղպաղն հաստատի եւ յուսահասահան
խառնութքը գաբաժան էր, եւ նուազ արինահեղ՝
Հրազդանց պատերազմը փիլիսանկած էր: Պատաճ-
րաբանը գալուստու պարտապին բերանը բռնած
էին, որով գողընկավա կարստանէն ու ու ասելէ
կրստին՝ տարած էր Խորի, եւ Գաղղրացի հաս-
տառաւն յուսալ օգնութեան չէին ուշեր իրենք
ցինքն ըստաբին ապահովեար փանակ մէջ գնեն:
Խոր Համա եւնու խոնի աւ ծառ եւս առ եւ

բըրակներու ետեւ բանակեցաւ եւ ապահով թաքստենէն հրացան կարծակէր անսնց վրոյ՝ որ անգառշութեամբ գուրի կ'ելէին:

Գաղղիացոյ յշտն ի գերեւ չելւա : Քառորդ
Մեծան հեռուէն Հրամատաց միանաբար որմանը
լի լուեցաւ Գաղղիացի Խոսակին Համբիկած
էին Մարգրիթն դիմաց բանակին Հրամատատարն
սկսու կամաց կամաց են բարուիլ որպէս զի մա-
տեղոց օգնական գնդին դիմաց եւլէ եւ Խոսակին
զանձն ետեւ են պարէ :

**Սակայն Մարգիկի պահպախ մէկն էր՝ որ այս
պիսի լուրդական հու թէեա գիրքն կը թափանցէր։
Անմիջապէս երկու որդինեց արագածուն ուրու Հանգակի
յղեց Խոսանին, որ շուտով կողմանիկ լեռները
քաշուի, եւ ալ ամենեւն յարձակաւ չընէ։ Բայց
սրբն զի այս Գաղղիքին ընթիր զարգացրէն, անդա-
քար Հրացան ամառակիւն փայտ յարձակեցաւ, որով
եսիկա՞ Հրամանատարարին փայտ յարձակեցաւ՝ որով
ասիկայ շիրտս խռանին ենեւն ինաւու։ Սակայն
հարկ էր Մարգիկին արթնութեանդ հօգիւ և նորդե-
րասին մաս, որ թէանամենակն եւ մըմբան կը
ինժերէր միտու, որ զինք Գաղղիքուց դէօն խարէ
Մարգիկին, որպէս զի զանոնի կափահան յերկիր տա-
պակէ Սակայն Մարգիկին ամենայն կերպով կը
ցոյշուածու խանութերէ, որպէս զի հարձայ ամեն
լոյցիկեան անարգել ետ քաշուիւ։**

Տեսաւ Մարգիկն որ պառուհեաւ պէտք է
մէինի մարտապայման մէջ մաքանցներէն
ինք իր խացած եւ արդէն մարտապայման հասած էր,
բայսանապէս կընար կասկածութիւն ո՞նաւե միւս
պայսանցն ալ մէին յուղարկուած եւ կամ հրա-
նչական արած ըլլայ, որով մատարկեցր այս պայսա-
նցնին զօրքն ալ անորոշ և լաւ է: Եթէ այս պայսա-
նցն ապահանցէն թէեւ տակարին բան մը չէր
գտներ Մարգիկն, սասակն պայման դդդիման
անշըռը հասած էր անանց ալ, եւ եթէ մէ անանց
իբրէց մասարկութիւնը դուռուսած էր, անշըռը
ո՞նաւե հրացանից մայն ալ լատ էին: Սյս ասեն
ապահ էր ո՞նաւե այս կոսմանէն արիստրա-
ֆանգիասոց զօրակին ին գայ:

ബേ മ്രോ ഫീൽ സ്റ്റെക്കർ എന്ന കുപ്പാൻഡ് അല ഹ്യൂ-
മൻഡ് ദാജ് ലൈറ്റിംഗ് ഫാക്ടറിയിൽ സ്റ്റെ മ്രോ-
സ്റ്റെക്കർ ക്വാന്റിസ് പ്രഫഷണൽ സ്റ്റെപ്പാന്റു, ഫോഡ്
ഡാഡ്സ്, ഭേ തെരു പ്രീസ്റ്റുഡിസ് പ്രീസ്റ്റുഡിസ് അലും മെത്രിൾ-
ക്കാപ്പാൻഡ് അല ഓ റൈ ഫീ അവബോധിക്കേണ്ട ഭേ ഒരു
പ്രാബല്യ ഫോറ്മാറ്റിംഗ് അവബോധിക്കേണ്ട ഭേ ഒരു ബെ

արգէն լերանց ծործոններու մէջ էին եւ կառուղի պղղոտայէն ժամ մը եւ աւելի հնաբա կարելի չէր սպոտ էին տա Պաղպացաց վնասուել զտնել զպու անաւանդը որ կիրաւանն անդրդհաստ տրաք արագ էր յառաջէր, եւ Գաղղիքից նաեւ եթէ ուղեին Հայածե՛ անտուեկա էրն այն վլյուրաց Աբրաման Քաւանեաւու իր վախաննին հասած էր, եւ կը մնար Շնիբը իրեններուն կեանքն ապատեւ, որպէս Շնոր էր, Ասօսի անմիջապէս պատուիքիք առաքեց ամէն կորց՝ ուր գունդ մուռեւ, եւ ինձնաց որ անապայն հան մըրաց է եւ իր գրանիքու ոք ինչ զնից ապատելու փութաց՝ Պատուիզմն այսաշ որոշուած էր ձոր մը զօր ասմիկին Մատրիքուանցոց հոնչը կ անուան նէր, որ պատ ժամփուէն ամենին ։ Ես ջոր կառուցի պղղոտայն ու զորի գծին հնիք ժամ հնաւ էր, եւ ամենեւին չկա երիբի գ Պաղպացիներէն յարկաւամ կիրէս, բայց միայն եթէ ու առանձնին Ըկասաններ յօնաքարեւէին երիբը մըտեսւուած ։ Բայց հաստատուած գիտէին Պատուազմնոց ոք ատակարն ուղարիք ջօկսան մը չէ յուղարիւած :

Գաւեօթիւս իրենքները կամոց կամոց ետարան, սակայն գաղղալից հրամանառությունների մասին պահպան կամ վեց դուրս գննեց Հայոցներ, եւ թէեւ մինչ ընդունելու երրորդ կը կուռե՞մ սակայն չէր կրնար թաղում որ թշնամին խօսեւ երթայ:

Աս միջնիցի ինդութիւնն աղաղակի մը՝ և Կեցյէ ինքնակին, ինչցից Գաղղալու մը կողք որ պահանջող չօքը Գաղղալուց բանակին հնարացաւ:

Խուաննեւ բան մը չէր յստեր: Խնդրերան ալ

Գաղղիակիք նոր օգնութիւնը ցնծութեան
աղաղակա ովզանեցին, եւ համելուն կը սպասէին։
Գաեեսիիք իւր արձաթի առիջը բերանն
առաւ եւ ուր թափանցանց ձայն մ'արձակեց։
Առեւ իւն չանանեմ, «Խորաց առեն»

Ապրագ առ անսահման լոցից պարզ պարզ:

Աղյուսեան մը լուծեց հրացանին ճային, եւ
Պատարացան մը ճեզվեն այս ճառագութեած է կը
ցըռուեին: Եթի որ Գաղղրացիք բարձանէն հատան
և այս պատահ հն, միայն հանդիպասար բարձակը¹
ուզ այս դիմ այս դիմ ի երեսացին ծածանու վեր
արկուներ՝ որ մէ փերու մէջ կը սուրեւին: Եթի ասու
անդ տակաւնն հրացաններ ու փողեր հրաբան կը
փոխփոշեն արքական ճառագութից տան: Քիչ
Մ' երաց բավարակ այս կողմերը կարծեն մանչ եւ
անմանու ենու:

Հեռանյին պատերազմին գլխաւոր մէկ ծարտարութիւնն ույց էր, երբ Գուղղիացիք յալթոււթիւնն ապահով պիտի շահէին, Պատերազմնուղը արդին աներեւոյժ էին և նած Սնկորեի աւ էր զիրենք գտնել, որովհետեւ իրեւու տեսացի տեսակ էին լիրան իրաբանաշիր շաղաց, եւ եթէ թշնամին ուղեր բուռն յարձակմամբ հալածել, առ առաւելն փորիկ գունդ մը կրնար գտնել՝ որ իւր կեանը ցմահ պաշտպան, ուր որ բուռն գունդը մշաներով հեռու ոչ ու ճախ կը դիմեր, որպէս զի տեղ մը դարձեալ միանյ:

Ֆէ հու աւ բալըլիքն ույց էր, ամենեւին չէին տարափուեկ գաղղլացիք պատմակիալք, մնոր համար չէին ուղեր համածել: Վասն զի համածեն անօգուտ էր՝ երբ ի միախին հալածէին, իսկ իրարեւ բաժնութիւնը ալ շառ վատանգուար կրնել ըլլալ: Ըսդ հակառակի ամենքը միրան խորչցան կարաւանը վերստին ձեռք անցնել: Անոր համար փորիկ դունդ մը յուոնքիցն զրասուս ձամբան, որպէս զի ինչ որ գտնեն բարիկովը բերեն եւ վերստին շու մը կազմեն որչափ հնար է:

Պատերազմնոր ցան գործ թողած էին իրենց. հազիւ տասուերին կառք մնացած էր, այս ալ առանց եղանց Խովնոնդակ ճամասուն վայ կառաց անիներէ եւ բեկորներէ կատարեւար պատուար շնուած էր: Ինեւ երբ ցրուած եւ ըստ մասին այրած էին: Բաց ասկէ իրը քսան ձի եւ չըրէ՛ կես մը շնուասուն եւ էկ մը տասիկուն առուուած էին, որոնց դիման ահուել մեւել մը կ'ընծայեցնել:

Գորդիկ ձեռք զարկաւ: Գնդին էւսը մերձակայ բարձանց վայ պատասխութիւն կրնել, միւս կի՞ր ճամբան մըրանին կը բանար: Ենեկորեւու մեկի առնուեցան, եւ ինչ որ արժանի չէր տարուեւու սյորեցաւ: Ի հարկաւորութեան ասո՛ քանի մը կառելի կարեն կառ գովկովը բերել որոնց վայ անմիջակա պատուականադրն իրենը՛ զիլաւուարաւար պարենը՝ բենաւորեցին:

Գնդին միւս մեծացդն մոն արագ արտադ գրասուս մամբէն յասակ կ'ինչ մանա: Միւս կը գնէին միւս անուց եւ արժանաց հներեւուն: Սակայն քիշ մ'ենթըն ըստ մասիկ գուածականի գժուարին արդեւք մ'ելաւ իրենց առջւեւ ցործորի մը մէջ մամբան փափառ էր գեանին պատկեցուած ահաբան ճառ: մը՝ որ իւր մերսէր իրենց գեմ առզազ էր, եւ երբ այս գժուարին անդէն մամբան բանալ կը գնէին՝ աշ ու ճախ դիմէն Պատերազմնաց հրացաններն իրենց վայ անզամն, զրոնք նը գուած հնա զամանական գրած էր: Հարդի էր հիմայ նախ բարձական առանց: եւ երբ Գորդիկ երկան շընաններ ընելին ետեւ՝ վեր եւլն, ու զըց գտան: Ասով ժամէ մ'աւելի կրմացուցին: Ակըլապէս այս առանձնամեխայ պատուարէն անցան, բայց քառորդ մ'ետք նոյն շարժութէ վերստին պիտի կրնէին:

Հոս երթալով կը գժուարանար ճամբան, իրաբաններ կողմանակն անքարներու բերանը կը նշնուաւ անուց հնարքը, եւ կարելի չէր ամենուն ալ ետեւէն երթաւ: Ենեւ ժամ չուն լին ետեւ՝ ալ ու որ կըսէր թէ պէս է կարաւանն հալածել գտնել, վասն զի չկար նշան մը՝ որ յըս

տար թէ կարաւանին մէկ մասն իրենց առջեւէն կ'երթայ: Թերեւս երկու կամ երեք անուոց եւ քանի մը արջանաց եւ Ծորեաց հետու բունած էին, իսկ այս ամենանը կողմանակն առորուներու մէջ բաժնուած գայած էր: Խուիզ իսկ ամանանին բարանագայ այնպէս մ'ըրած էր, որ կճզակ մ'անգամ ձեռք անցրնել անհնար էր: Գրասուու ճամբու դիրքն ալ հետզհետէ վասնգաւոր սկսաւ երեւալ, վիրջապէս թափուութէ ետամ պրի որոշեցնեն եւ գալանալ:

Այս երկան եւ տիտր չուն կամաց կամաց կառավար պրոպուս հասաւ եւ սկսաւ յառաջ երթալ: Եթէ երեսու Պատերազմնոր ինկա էին այս պատերազմին մէջ, խանոնուրը սաստիի արքինանչէն եղած էր: Գրեթէ նայնափ վիրաւորը կառագ եւ ոսաւայ գայած արջանաց անուած էին: Թերթէ վիրաւոր անամբ ճակատէն մէկնած էին պայտասանին ու հրացան ձած, ձեռքըրնին զաւասն մը կարաւանին հետ կ'երթային ծանր վիրաւոր Պատերազմնոր գործ շատով կը լմցնենէն Գաղղլացիք: Ժիշքան գաղղլացիք վիրաւոր սկսանաւէն ժողովը մը կը զուուէրէ, յորում կը հստատաւուէր որ անհնէք դէ ի եռնի բանուած եւ, անկէ ետեւ յիշնաւետ մը քանի մը հոգուով անմանյն ինչ կը հստար, Կառն էնին այս վիրաւոր սկսերը եւ ծառ մը յիշցուածն հրացաննար կ'ինչէն: Այս անադրոյն վարուանքն այս ահուելի քատարած պատերազմնուն կարաւադին եղած էր, եւ էթէ Պատերազմնոր մարտավարին ամելին՝ առանել, մատարոյն պիտի զանուեկին անշուշտ զաղղլացիք վիրաւորեց: Եթէթէ վիրաւոր Սպաննացի ամենեւին չգտնուացաւ: ասոնք իրենց ընկերաց հնու մէկան էին:

Որոյնէտեւ անգորստ ամենեւին չկար, հարկ եղած գորդլացոց զորք կատ աց ձեւ: Չուան հստատեցնեն անուոց քեզնաց, եւ Գորդիկ արջանաց անուած էր կառքերը ձգէլ ու միշէլ: Մնացնեալ գուունդ շշնապատամ էր միրասենիւն չընէ, ամէն կողմէ կը լատենէր եւ ամէն յարձակում մէրժելու գործարակութէ:

Այսուէս մերժաւոր իշեւան մը հասան, որը կառք էր, եւ վիրաւորեց գուունդ ընակարան դասն, միշէւ որ վիրաւորաց կառքերը գան եւ զանհնէք մերժաւոր հրացանացն տանին:

(Ըստ Աննէլի)

ՅՈՒՆԱՏԱՐԱԿ

ՆՈՐՈՅԱՏԵՐ

Նոր ապահի:

Վապէյ եւ 8° Սգոդ գերմանացիք այլեւայլ փոքէր ետեւ ապակու նոր տեսակ մը գտան: Սու վիրակն ապակին 6 գոյացութէնէ կը բաղկանա, իսկ այս նորը 14 գոյացութէնէ: Ասոր բաշադրէշ էտակն մասունքն են լուսակի եւ պոր, որ սովորակն ապակին մէջ չեն գտնուիր: Այս նոր եւ հնա ապակեաց տարբերութիւնը վիճակարար կը կայստայ լուսու ճառագայթը բեկանեւլուն վայ, որով նորը շատ սուր տեսարանակն գործաց յարմար է: